

Brug for mere end en jordreform

»Kæmpe ros til Socialdemokratiet for at ville sætte gang i en jordreform, der tager jord ud af produktion, og i stedet omlægger det til natur. Det er fuldstændig den rigtige vej at gå«

Maria Reumert Gjerding, præsident i Danmarks Naturfredningsforening.

Socialdemokratiets leder og statsministerkandidat, Mette Frederiksen, ønsker, at en del af regeringens kommende klimaplan skal fokusere på en jordreform for landbruget, hvor de mest sårbare jorde tages ud af produktion.

Helt konkret foreslår Mette Frederiksen, at stat og landbrug bliver enige om at udtage de tre procent af den danske landbrugsjord, der ligger lavest, giver det dårligste udbytte og som forurener mest med CO₂. Det ville spare klimaet 1,5 mio. ton CO₂ svarende til udledningen fra en kvart mio. biler årligt eller ti procent af landbrugets samlede CO₂-udledning.

Selv om det stadig er uklart, hvordan udtaget jord ifølge S-forslaget skal kompenseres, er der foreløbigt bred opbakning til forslaget: De grønne organisationer jubler, og fra regeringspartiet Venstre lyder det, at de i forvejen barslede med samme tanker, ligesom viceformand hos Landbrug & Fødevarer (L&F), Lars Hvidtfeldt ser positivt på forslaget. Det er heller ikke mere end en uge siden, at Lars Hvidtfeldt i et debatindlæg på altinget.dk foreslog et lignende initiativ med en jordreform for både klimaet og landbrugets skyld – og som ifølge L&F vil koste statskassen mindst én mia. kroner.

”

Der er behov for en plan for, hvordan dansk landbrug kan overleve som erhverv og se ud i 2050 i en verden, der skal være CO₂-neutral

Det er da også en både god og oplagt idé, men der er behov for langt større tanker om et dansk landbrug i krise. Siden år 2000 er der i gennemsnit lukket to heltidsbedrifter om dagen, og ifølge L&F kan sommerens tørke sende endnu 500 landbrug ud over afgrunden. SEGES, L&F's egen analyseafdeling, skønner, at underskuddet i dansk landbrug i 2018 bliver på mellem 7,1 og 7,7 mia. kroner, mens 2019 ventes at ende på et resultat mellem nul og minus en mia. kroner.

Derfor har dansk landbrug ikke bare brug for en jordreform – men for en reform af hele erhvervet, der også og på én og samme tid tager stilling til fremtiden for et landbrug, der år efter år balancerer på afgrunden økonomisk, der beskæftiger stadig færre, og som klimamæssigt udgør en enorm byrde.

Skal det være visionært, er der derfor behov for en plan for, hvordan dansk landbrug kan overleve som erhverv og se ud i 2050 i en verden, der skal være CO₂-neutral. Det er den plan, der skal arbejdes på – og her er jordfordeling blot et lille hjørne. *jelo*

KOMMENTAR

Nietzsche er modgiften mod et forvokset overjag

Den dovne læsning af filosofen Nietzsche gør ham til kynisk nihilist. Men hans værker kan også læses som selvhjælpsagtige anvisninger, der er tiltrængt i en kultur gennemsyret af mindreværd og utilstrækkelighed

Af Nikola Nedeljkovic Gøttsche

»Gud er død.« Den tyske filosof Friedrich Nietzsches mest berømte erklæring optræder første gang i *Den muntre videnskab* fra 1882. I gymnasiet læser man gerne et beskedent uddrag fra bogen i religionsundervisningen som eksempel på ateisme, hvor højrebensfortolkningen spares ind mellem ørerne på eleverne:

Nietzsche mener, at den kristne moral blankt må forkastes – vige for den stærkes ret, enerens egenrådighed og i sidste ende kulturrens slutprodukt: overmennesket.

Nietzsche er mørkets fyrste – pessimist, nihilist og elitær antidemokrat. Svøbt i negativitet og dyppet i spydighed. Sådant opføres karikaturen. Men i virkeligheden er den tyske filosof snarere en positiv modgift mod en kultur inficeret af medløberi og ansvarsforflygtigelse. En modgift, som samtiden i den grad kalder på.

Slavemoral

Vi er bekendt med neurosemøllen af præstationsangst, mindreværd og utilstrækkelighed, som særligt forpester internetgenerationerne: at score 12-tallet, have det rigtige mærkat i nakken, flad mave og glat hud. En enøjet selvdisciplin, blind konformitet og idolkultur, der slår ud i stress, depression og uafvendelig midtvejskrise.

Det er denne velkendte sociale spændetroje, som Nietzsche ville kalde slavemoral.

Modsat fordømmen er Nietzsches ikke nihilist. Tværtimod. Han foragter »kristne og andre nihilister« for ikke selv at skabe værdi i tilværelsen, men blot lade sig lægge i lænker af andre og dermed fornægte selve livet. De er de egentlige pessimister.

Kan du forestille dig dybere nihilisme end at jagte opadvendte tommelfingre på internettet?

Instinktets forsvarsadvokat

Nietzsche retter en potent kritik af medløberen. Men hans kritik af det kvælende fællesskab er også

en rationalitetskritik, idet Nietzsches positive modsvar tager form af en hyldelse til instinktet. Han skriver sig op imod en tradition af tænkere, der anskuer instinkt og impulser som et grundlæggende onde – noget, der må undertrykkes og trynes af fornuftens sobre klarsyn.

Her stiller den tyske filosof sig i stik modsatte ringhjørne. Og i *Afgudernes tussmørke* skriver han direkte, at »glæde er lig instinkt.«

Det betyder ikke, at der er frit slag, eller at alt er tilladt. Nietzsches advokerer ikke for en tøjleløs *laissez-aller*-moral. Hans forsvar er ikke for det rå, men for det raffinerede instinkt – han argumenterer med andre ord for, at menneskets driftsliv, behov for beruselse og kreative indfald sættes i spænd med den sterile fornøft og ikke blot affejes som dumt og dyrisk af det oppustede overjag.

På den måde er Nietzsche talsmand for selvmodsigelsen: Den indre psykologiske opposition er essentiel for at være et helt men-

neske, og at give afkald på tvetydigheden og hykleriet er at opgive sig selv. Sagt anderledes er afholdsmanden nøjagtig lige så stor en kujon som misbrugeren.

Lektien er således, at man ikke kan lægge ansvaret på hverken digital gruppepres, på Gud eller på konkurrencestaten. Man må omfavne det, man er – også de ubehagelige, afskyelige og modbydelige sider.

Selvhadet gør os interessante

Den sløve læsning af Nietzsche skelner skarpt mellem den kristendomsinstallerede slavemoral og overmenneskets selvhævdende herskermoral. Men trods Nietzsches vansirende kritik af fornævnte, fremhæver han også positive sider ved slavemoralens udviklingshistorie.

Mens herskerne udøver magten og reagerer udad, retter den for-tørnede slave volden og aggressionen indad. Og ifølge Nietzsche er det her, at evnen til at selvreflektere opstår – selve det, der gør os »interessante.«

Afvisningen af slavemoralen er således hverken entydig eller total.

Nietzsche ønsker sig ikke et feudalsamfund. Han tilstræber derimod en syntese, som overskriver det sokratiske rationalitetskorstog, der har kostet os halvdelen af vores menneskelighed. En kinddans mellem kunstneren og filosofen, hvor forbilledet ikke er Napoleon, men Goethe.

Og skulle man være i tvivl om, at Nietzsches budskab grundlæggende er muntert og ikke blot en dans på skødet af den stærke mand, kan man læse forordet til *Afgudernes tussmørke*:

»At bevare munterheden i en dyster opgave fyldt med umådeligt ansvar er ingen lille bedrift; men hvad er der brug for, hvis ikke munterhed? Intet lykkes, hvis ikke vittighed er en del af det.«

Gymnasierne skulle overveje at servere andre Nietzschetekster for de selvusikre teenagere, for nok er gud er død, men det er Nietzsche ikke.

”

Kan du forestille dig dybere nihilisme end at jagte opadvendte tommelfingre på internettet?

Nikola Nedeljkovic Gøttsche
Journalist

nitt@information.dk